

การเสียชีวิตและบัญญัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

﴿الموت وأحكامه﴾

[ไทย – Thai – تايلاندي]

มุหัมมัด บิน อิบรอฮีม อัตตาวัยญีรีย

แปลโดย : รุสดี การ์สา

ผู้ตรวจทาน : ซุฟอัม อุษมาน

ที่มา : หนังสือมุกตะศ็อร อัลฟิกฮิล อิสลามีย์

2009 - 1430

islamhouse.com

الموت وأحكامه

« باللغة التايلاندية »

الشيخ محمد بن إبراهيم التويجري

ترجمة: رشدي كاريسا

مراجعة: صافي عثمان

مصدر: كتاب مختصر الفقه الإسلامي

2009 - 1430

islamhouse.com

การเสียชีวิตและบัญญัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

กำหนดแห่งความตาย

การยืนยงถาวรเป็นสิทธิของอัลลอฮ์ซุบฮานะฮฺวะตะอะลาเพียงพระองค์เดียวเท่านั้น และพระองค์ได้ทรงกำหนดให้ทุกชีวิตต้องเผชิญกับความตาย

ดังนั้นแม้ว่ามนุษย์จะมีอายุยืนยาวแค่ไหนก็จะต้องสัมผัสกับความตาย เมื่อนั้นเขาจะถูกย้ายไปจากโลกแห่งการทำให้บาตะฮฺลุสโลกแห่งการตอบแทน และแท้จริงนั้นสุสานคือสถานที่แห่งแรกของโลกแห่งการตอบแทน

และสิทธิมุสลิมที่มีต่อมุสลิมด้วยกันนั้นหากมุสลิมคนหนึ่งป่วยจะต้องมีการเยี่ยมเยียน และต้องติดตามศพของเขาหากเสียชีวิต

1. อัลลอฮ์ ซุบฮานะฮฺวะตะอะลา ได้ตรัสว่า

﴿قُلْ إِنَّ الْمَوْتَ الَّذِي تَفِرُّونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ مُلَاقِيكُمْ ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَىٰ عِلِّيِّ الْعَالَمِ

وَاللَّهِ هَدَىٰ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ [الجمعة 8]

ความว่า “จงกลัวเถิด (มุฮัมมัด) แท้จริงความตายที่พวกท่านหนีจากมันไปนั้น มันจะมาพบกับพวกท่าน แล้วพวกท่านจะถูกนำกลับไปยังพระผู้ทรงรอบรู้สิ่งเร้นลับและสิ่งเปิดเผย แล้วพระองค์จะทรงแจ้งแก่พวกท่านตามที่พวกท่านได้ประกอบกรรมไว้” (อัล-ญุมอะฮฺ : 8)

2. อัลลอฮ์ ซุบฮานะฮฺวะตะอะลา ได้ตรัสว่า

﴿أَيُّنَمَا تَكُونُوا يُدْرِكُكُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنتُمْ فِي بُرُوجٍ مُّشِيدَةٍ [النساء 78]

ความว่า “ณ ที่ใดก็ตามที่พวกเจ้าปรากฏอยู่ ความตายก็ย่อมมาถึงพวกเจ้า และแม้ว่าพวกเจ้าจะอยู่ในป้อมปราการอันสูงตระหง่านก็ตาม” (อัน-นีส้าฮ์ : 78)

สิ่งที่จำเป็นสำหรับผู้ป่วย

จำเป็นสำหรับผู้ป่วยที่จะต้องมีความศรัทธาต่อสิ่งที่อัลลอฮ์ ซุบฮานะฮฺวะตะอะลา ได้กำหนดไว้ (เกาะฎอฮ์) และอดทนต่อสิ่งที่เขาได้รับและให้คิดในแง่ที่ดีต่ออัลลอฮ์ ซุบฮานะฮฺวะตะอะลา และให้อยู่ในความรู้สึกที่กลางระหว่างความกลัวและความหวัง และไม่โอ้อวดครวญเพื่อหวังที่จะตายให้จบๆ และให้เขาจัดการในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิของอัลลอฮ์ ซุบฮานะฮฺวะตะอะลา และส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิของมนุษย์ด้วยกัน และให้เขียนคำสั่งเสีย และให้สั่งเสียเป็นพินัยกรรมแบ่งทรัพย์สินให้กับญาติพี่น้องของเขาที่ไม่สามารถรับมรดกจากเขาได้หนึ่งในสามส่วนหรือน้อยกว่านั้น ซึ่งมัน

เป็นการดียิ่งสำหรับเขา และให้เขาทำการรักษาการเจ็บป่วยด้วยวิธีการที่อนุญาตให้กระทำได้ และให้ทำการขอคู่อัลลอฮ์ ชุบฮานะฮฺวะตะอาลา เพื่อให้หายจากการป่วย

★ ส่งเสริมให้ผู้ป่วยคร่ำครวญร้องเรียนบอกล่าวอาการเจ็บป่วยของเขาต่ออัลลอฮ์ ชุบฮานะฮฺวะตะอาลา และอนุญาตให้เขาบอกลักษณะอาการเจ็บป่วยของเขาให้คนอื่นรับรู้ แต่ต้องมีใช้ในลักษณะของการฎิอิดครวญ

หุก่มการตั้งความหวังที่จะตาย

عن أنس رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «لا يَتَمَنَّيَنَّ أَحَدٌ مِنْكُمْ الْمَوْتَ إِضْرَّ نَزَلَ بِهِ، فَإِنْ كَانَ لَا بُدَّ مُتَمَنَّيًّا لِلْمَوْتِ فَلْيَقُلْ: اللَّهُمَّ أَحْيِنِي مَا كَانَتِ الْحَيَاةُ خَيْرًا لِي، وَتَوَفَّنِي إِذَا كَانَتِ الْوَفَاةُ خَيْرًا لِي».

متفق عليه

ความว่า จากท่าน อะนัส เราะวะฎิยัลลอฮุอันฮุ ได้กล่าวว่า ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอาลัยฮิอะฮฺลัลฮิม ได้กล่าวว่า “พวกท่านอย่าได้ตั้งเจตนาที่จะตายเนื่องจากความทุกข์ได้มาเยือน ท่าน และหาก ผู้ใดในบรรดาพวกท่าน ไม่สามารถที่จะหลีกเลี่ยงจากความรู้สึกที่ต้องการจะตายได้นั้น ขอให้เขาจงกล่าวว่า “โอ้อัลลอฮ์ ขอทรงให้ฉันมีชีวิตอยู่เถิดหากการมีชีวิตของฉันจะนำพาซึ่งสิ่งที่ดีสำหรับฉัน และขอพระองค์ทรงให้ฉันตายเถิด หากการตายนั้นเป็นสิ่งที่ดีสำหรับฉัน” (บันทึกโดย อัล-บุคอรีห์ หมายเลข 6351 สำนวนรายงานเป็นของท่าน และมุสลิม หมายเลข 2680)

การเตรียมตัวสำหรับการตาย

จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับมุสลิมที่จะต้องเตรียมตัวและเตรียมใจที่จะตาย และให้รำลึกถึงความตายอย่างสม่ำเสมอ และวิธีการเตรียมตัวและเตรียมใจนั้นคือ การเตาบะฮฺ สำนึกถึงบาปที่ได้กระทำไว้ การรำลึกถึงวันอาคิเราะฮฺ การจัดการคินสิทิตต่างๆ ที่ได้ละเมิดต่อผู้อื่นให้เสร็จสิ้น การยอมรับนอบน้อมต่ออัลลอฮ์ด้วยความเต็มใจ และห่างไกลจากสิ่งที่ต้องห้ามทั้งหลาย

★ และส่งเสริมให้มีการเยี่ยมเยียนผู้ป่วย และเตือนใจให้เขาทำการเตาบะฮฺและทำการล้างเสีย และให้ทำการรักษากับแพทย์ที่เป็นมุสลิม นอกจากนี้ถ้ามีความจำเป็นก็ให้ทำการรักษากับแพทย์ที่ไม่ใช่มุสลิมและต้องแน่ใจว่าจะไม่ถูกหลอกลวง

บัญญัติเกี่ยวกับการตักกิน หรือสอนผู้ป่วยที่กำลังจะตาย

เป็นการส่งเสริมสำหรับผู้ที่ได้ร่วมเป็นสักขีพยานกับคนที่กำลังจะตายให้เขาทำการตักกินหรือสอนเขา ให้เขาทำการกล่าวชะฮาดะฮฺปฏิญาณตนว่า **ลาอิลลาฮะ อิลลัลลอฮฺ** และทำการขอดุอาอ์ให้เขา และไม่ควรที่จะกล่าวต่อหน้าเขานอกจากสิ่งดีๆ เท่านั้น

และเป็นการอนุญาตให้มุสลิมไปเยี่ยมกาฟิร(ผู้ที่ไม่ใช่มุสลิม) และเชิญชวนให้เขารับอิสลาม

ด้วยการกล่าวเชิญชวนว่า “จงกล่าวชะฮาดะฮฺปฏิญาณตนเถิดว่า **ลาอิลลาฮะ อิลลัลลอฮฺ**”

ลักษณะหรือเครื่องหมายที่แสดงถึงการตายดี

1. การกล่าวชะฮาดะฮฺของผู้ตาย
2. การเสียชีวิตของผู้ศรัทธาด้วยเหตุที่ผิดขึ้นบนหน้าผาก
3. การตายชะฮีด หรือตายในหนทางของอัลลอฮฺ ชุบฮานะฮฺวาระอาลา
4. การตายในขณะที่ทำหน้าที่เฝ้ารักษาดินแดนหรือศาสนา ในหนทางของอัลลอฮฺ
5. การตายเนื่องจากการปกป้องชีวิตตัวเองหรือทรัพย์สินหรือครอบครัว
6. การตายเนื่องจากเชื้อหุ้มปอดอักเสบ หรือ วัณโรค
7. การตายด้วยโรคภูอูน (โรคห่าหรืออหิวาตกโรค) หรือโรคเกี่ยวกับท้อง หรือจากการจมน้ำ หรือจากการถูกเผา หรือ จากการพังทลายถล่มทับ
8. การตายของสตรีอันเนื่องมาจากเลือดตกจากการคลอด เป็นต้น
9. การตายขณะที่ทำอะมั้ลศอลิหฺ

และทั้งหมดที่กล่าวมานี้มีหลักฐานยืนยันจากหะดีษของท่านรอซูล คืออัลลิลลอฮฺอัลยัยฮิ อะลล์ลัม

ความเข้าใจเกี่ยวกับการตาย

จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับมุสลิมที่ต้องคิดและรำลึกถึงความตายอยู่เสมอ ไม่ใช่ความตายนั่นเป็นเหตุให้ต้องพลัดพรากไปจากครอบครัวและผู้คนที่รักและความสุขสบายในโลกดุนยา เนื่องจากคิดอย่างนี้เป็นการคิดแบบสั้นๆ หากแต่ความตายนั่นเป็นตัวแยกเราออกจากการทำอิบาดะฮฺไปสู่การรับผลตอบแทนในวันอาคิเราะฮฺ ด้วยการนี้แล้วจะทำให้มุสลิมมีความตั้งใจที่จะทำงานอิบาดะฮฺเพื่อเตรียมตัวสำหรับวันอาคิเราะฮฺ ยอมรับและนอบน้อมต่ออัลลอฮฺ ชุบฮานะฮฺวาระอาลา ส่วนการคิดและรำลึกถึงในรูปแบบแรกนั้นมีแต่จะทำให้เกิดความรู้สึกเสียใจและเสียตาย และแน่นอนหากอัลลอฮฺประสงค์ที่จะให้ผู้นั้นตายในสถานที่ใดๆ แล้ว พระองค์จะทำให้เขาผู้นั้นมีความเกี่ยวพันต้องไปหาสถานที่นั้นๆ

และจำเป็นสำหรับมุสลิมทุกคนที่ต้องคิดในแง่ที่ดีกับอัลลอฮฺ ชุบฮานะฮฺวาระอาลา ตอนที่ความตายได้มาเยือน ดังที่ท่านนบี คืออัลลิลลอฮฺอัลยัยฮิอะลล์ลัม ได้กล่าวว่า

«لَا يَمُوتَنَّ أَحَدُكُمْ إِلَّا وَهُوَ يُحْسِنُ الظَّنَّ بِاللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ». أخرجہ مسلم

ความว่า “พวกท่านคนใดคนหนึ่ง จงอย่าตายนอกเสียจากว่าเขาจะต้องคิดใน
สิ่งที่ดีต่ออัลลอฮฺ ชัซซะวะญัล” (บันทึกโดยมุสลิม หมายเลข 2877)

เครื่องหมายที่แสดงถึงการตาย

สามารถรับรู้ถึงการเสียชีวิตของคนหนึ่งคนด้วยการที่ ขมับทั้งสองบุบลง จมูกเบี้ยว ฝ่ามือ
จะกางออก เท้าทั้งสองเหยียดออก ดวงตาแข็งกระด้าง ร่างกายเย็น และขาดการหายใจ

สิ่งที่ต้องกระทำต่อมุสลิมกรณีเสียชีวิต

1. กรณีที่มุสลิมเสียชีวิตให้ทำการปิดดวงตาทั้งสองข้างของเขา แล้วให้ทำการดูอาอ์ขณะที่
ปิดดวงตาเขาด้วยการกล่าว

«اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِفُلَانٍ، وَارْفَعْ دَرَجَتَهُ فِي الْمَهْدِيِّينَ، وَافْسَحْ لَهُ فِي قَبْرِهِ،
وَنَوِّرْ لَهُ فِيهِ، وَاخْلُفْهُ فِي عَقِبِهِ فِي الْغَابِرِينَ، وَاعْفِرْ لَنَا وَلَهُ يَا رَبَّ
العَالَمِينَ». أخرجه مسلم

ความว่า “โอ้อัลลอฮฺ ขอทรงอภัยให้กับคนผู้นี้ และขอทรงยกระดับชั้นของเขา
พร้อมๆ กับผู้ที่ได้รับทางนำ ขอทรงทำให้หลุมศพของเขากว้างขวาง ขอทรงให้
มีแสงสว่างในหลุมศพนั้น ขอทรงดูแลผู้ที่อยู่เบื้องหลังของเขาในหมู่ผู้ที่ยังมี
ชีวิตอยู่ และขอทรงอภัยให้กับเราและกับเขา โอ้อัลลอฮฺ พระองค์ผู้อภิบาลจักรวาลทั้ง
มวล” (บันทึกโดยมุสลิม หมายเลข 920)

หลังจากนั้นให้ใช้ผ้ารัดขากรรไกรทั้งสองไว้กับศีรษะ ให้จัดข้อต่างๆ ของร่างกายให้เข้าที่
อย่างนุ่มนวล หลังจากนั้นให้ทำการยกศพขึ้นเหนือพื้นเพื่อทำการถอดเสื้อผ้าของผู้ตาย แล้วใช้ผ้า
ปกปิดร่างกายของเขาทั้งหมด หลังจากนั้นจึงทำการอาบน้ำให้กับศพต่อไป

2. และส่งเสริมให้รีบทำการชำระหนี้สินของผู้ตายที่ยังค้าง และปฏิบัติตามคำสั่งเสียของ
ผู้ตายอย่างเร่งด่วน และจัดการกับศพของผู้ตายอย่างรวดเร็ว และทำการละหมาดให้กับผู้ตาย
(ละหมาดญะนาซะฮฺ) และทำการฝังศพในสถานที่ที่ผู้ตายเสียชีวิต และอนุญาตให้ผู้มาเยี่ยมเปิด
ใบหน้าของศพ จูบศพ และร้องไห้ให้กับผู้ตายได้

★ จำเป็นต้องขอในส่วนที่ยังค้างของผู้ตายที่เป็นสิทธิของอัลลอฮฺ ชุบฮานะฮฺสุวาตาอาลา
หากยังมีอยู่ อาทิ ชะกาต การบิฮาน การจ่ายสินไหม และหัจญ์อิสลาม(หัจญ์วาญิบ) ซึ่งจะต้อง
ให้ความสำคัญเป็นลำดับแรกจากทรัพย์สินของผู้ตายก่อนการแบ่งมรดกให้กับเครือญาติที่มีสิทธิใน
มรดกของผู้ตายและก่อนจะชำระหนี้สินของผู้ตาย เนื่องจากสิทธิของอัลลอฮฺ ชุบฮานะฮฺสุวาตาอาลา

ควรแก่การชดเชยยิ่งกว่า และแท้จริงแล้วมุสลิมคนหนึ่งนั้นจะถูกผูกมัดอยู่กับหนี้สินของเขา จนกระทั่งเขาจะชำระมันให้หมด

★ อนุญาตสำหรับมุสลิมะฮฺทำการไว้ทุกข์ต่อการเสียชีวิตของบุตรหรือผู้อื่นที่เป็นญาติ เป็นระยะเวลา สามวัน ส่วนการไว้ทุกข์ให้สามีของนางนั้นต้องเป็นเวลาสี่เดือนกับสิบวัน และแท้จริงมุสลิมะฮฺจะอยู่กับสามีคนสุดท้ายของนางในวันอาคิเราะฮฺ

★ เป็นการห้าม(บาป)ต่อญาติของผู้ตายหรือใครก็ตามที่จะแสดงกิริยาท่าทางที่โหด ทรนกรั่วทำให้ที่เกินเหตุหรือที่เรียกว่า อัน-นียาหะฮฺ นั่นคือการกระทำที่เกินขอบเขตเลยเถิดมากกว่าการร้องไห้ปกติ แท้จริงผู้ตายจะถูกทรมานในกุโบร(หลุมฝังศพ) อันเนื่องมาจากการกระทำดังกล่าว และห้าม(บาป)ทำการทพหน้าตัวเองเพื่อแสดงความเสียใจและโศกเศร้าเนื่องจากประสบทุกข์ หรือ ทำการฉีกเสื้อผ้าตัวเอง โกงหรือขยี้ผมเพราะเหตุดังกล่าว

การประกาศให้ทราบถึงการเสียชีวิตของมุสลิม

ส่งเสริมให้ประกาศให้ชาวบ้านทราบถึงการตายของมุสลิมคนหนึ่งในหมู่บ้าน เพื่อเป็น พยานและร่วมทำการละหมาดให้กับผู้ตาย และส่งเสริมให้ผู้ประกาศเรียกร้องเชิญชวนให้ผู้อื่น ช่วยกันกล่าวดูอาฮ์ซอภัยโทษให้กับผู้ตาย และห้ามการประกาศแบบ อัน-นะอูยฺ หมายถึงการ ประกาศถึงการตายของมุสลิมด้วยการพูดถึงอย่างไอ้อวดและกล่าวแสดงความชมเชยที่เลยเถิด เป็นต้น

สิ่งมุสลิมจะต้องกล่าวและกระทำเมื่อประสบทุกข์

จำเป็น(วาญิบ)สำหรับญาติของผู้ตายหรือคนอื่นๆต้องอดทน เมื่อทราบถึงข่าวการเสียชีวิต ของมุสลิม และส่งเสริมให้พวกเขาจำนนอย่างพอใจต่อสิ่งที่อัลลอฮฺ ชูบฮานะฮฺวะตาอา ได้ทรง กำหนดไว้ คิดในเชิงหวังความโปรดปรานจากอัลลอฮฺ และกล่าวดูอาฮ์อิซติรญาอฺ (ดูอาฮ์ อินนา ลิลลาฮฺฯ)

1. عن أم سلمة رضي الله عنها زوج النبي صلى الله عليه وسلم قالت: سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول: «مَا مِنْ عَبْدٍ تُصِيبُهُ مُصِيبَةٌ فَيَقُولُ: إِنَّا ، وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ، اللَّهُمَّ أَجْرُنِي فِي مُصِيبَتِي، وَأَخْلِفْ لِي خَيْرًا مِنْهَا إِلَّا أَجْرَهُ اللَّهُ فِي مُصِيبَتِهِ، وَأَخْلَفَ لَهُ خَيْرًا مِنْهَا». أخرجه مسلم

ความว่า : จากอุมมุ ซะละมะฮฺ ภรรยาของท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอาลัยฮิ วะสัลลัม กล่าวไว้ ฉันได้ยินท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอาลัยฮิ วะสัลลัม กล่าวไว้ว่า “ผู้ใดก็ตามในหมู่บ่าวของอัลลอฮฺได้ประสบกับทุกข์ใดๆ แล้วเขากล่าวว่า อิน

นาลิลลาฮฺ วะอินนา อิลัยฮิ รอญิอุน , อัลลอฮุมมะ อะญรูนี ฟี มุศิบะติ,
วะ อัคลีฟ ลี ค็อยร็อน มินฮา (แท้จริงแล้วพวกเรานั้นเป็นกรรมสิทธิ์
ของอัลลอฮฺ และพวกเรานั้นจะต้องกลับไปหาพระองค์ โอ้อัลลอฮฺ ขอพระองค์
ทรงตอบแทนในสิ่งที่ฉันได้ประสบมานี้ และขอพระองค์ทรงทดแทนให้กับฉันใน
สิ่งที่ดียิ่งกว่า) เช่นนี้แล้ว อัลลอฮฺจะทรงตอบแทนในสิ่งที่เขาได้ประสบและ
ทดแทนให้กับเขาในสิ่งที่ดียิ่งกว่า” (บันทึกโดยมุสลิม หมายเลข 918)

2. وعن أنس رضي الله عنه قال: قال النبي صلى الله عليه وسلم «مَا مِنْ
النَّاسِ مِنْ مُسْلِمٍ يُتَوَقَّى لَهُ ثَلَاثَةٌ لَمْ يَبْلُغُوا الْحِنْتَ إِلَّا أَدْخَلَهُ اللَّهُ
الْجَنَّةَ بِفَضْلِ رَحْمَتِهِ إِيَّاهُمْ» أخرجه البخاري.

ความว่า จากท่าน อะนัส ได้กล่าวว่า ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุออลัยฮิวะสลัลม ได้
กล่าวว่า “ผู้ใดก็ตามในหมู่มุสลิมที่บุตรสามคนของเขาได้เสียชีวิตลงในขณะที่
ยังเยาว์วัย นอกเสียจากอัลลอฮฺจะทรงให้เขาได้เข้าสวรรค์ ด้วยความเมตตา
ของพระองค์ต่อบุตรของเขาทั้งสามคนนั้น” (บันทึกโดย อัล-บุคอรี หมายเลข
1248)

★ การอดทน ณ ที่นี้คือ การห้ามความรู้สึกของตัวเองไม่ให้กระวนกระวายหมดความ
อดทน และห้ามลี้ภัยจากการโอดครวญ และห้ามร่างกายจากการกระทำที่ไม่อนุญาตเช่น การพุดตี
หน้า ฉีกเสื้อผ้า เป็นต้น

การชันสูตรศพ

อนุญาตให้ทำการชันสูตรศพของมุสลิมหากมีจุดประสงค์เพื่อหาความจริงในเรื่องการ
ฆาตกรรมศพตามที่มีคนได้ร้องเรียน หรือเพื่อการพิสูจน์ในเรื่องโรคติดต่อ อันจะนำพาซึ่ง
ผลประโยชน์ของความสงบสุขและความเป็นธรรม และเพื่อการป้องกันโรคติดต่อที่อันตรายไม่ให้
เกิดขึ้นกับประชาชนโดยทั่วไป และหากการชันสูตรศพเพื่อการศึกษากายการแพทย์แล้ว แท้จริง
มุสลิมคนหนึ่งจะยังมีเกียรติทั้งในยามที่มีชีวิตและทั้งในยามที่ได้ตายไปแล้วก็ตาม ดังนั้นจึง
เพียงพอกับการชันสูตรศพของผู้ที่ไม่ใช่มุสลิม นอกเสียจากมีความจำเป็นจริงๆ และอยู่ในเงื่อนไขที่
ได้กำหนดไว้ตามความจำเป็นนั้นๆ